

مجموعه آثار آیت الله العظمی

ادبی و سیاسی رساله اسبوعیه در

۳۰ نجی سنه

۲۵ جمادی الاخری ۱۳۲۹

پنجشنبه

جزء عدد : ۱۰۱

سليمان نظيف بك افندي يه

(مابعد عن جزؤ ۹۹)

و یقتورین ساردو ایله کنديسی آرمنده مقایسه تأسیس ایتک ایستیان
روس منتقدینه کلاک حدت ایتسی بك طیبی ایدی . زیرا روس محرری کلاک
اقدار قلنه دکل ، - چونکه آنک درجه سنی بیله مز - حس وطنپورانه سینه
تعرض ایدیور ، برترك ایله وطنپورلك حس آرمنده مناسبت تصور ایده میوردی .
اعتماد بیورلسون که بو بویه در . روسلر ، پرتو معارفله نه قدر تنور نکاه
ابتصار ایتسه لرینه قزاقلفه مخصوص اولان غرور وحشیانه دن قورتیله مازلر .
چارلرینک مفتون دبدبه واحتشامی اولان بوقوم عندنده هر شی علوی و معنوی
هیچدر . آلتون یالديزلره غرق اولنماش اولان تصاویر اعز مینی بیله کلیسالرینه
لایق تعلیق کورمیان بر ملک ، بشقه لرنده کی حس علوی وطنپورانه بی تقدیر
ویا تصدیق ایتسه نصل احتمال ویریلیر ؟

حتی با قکز منتقد جناب لری : « کیم مأمول ایدردی که ترک کرده ده اوروپا ملتاری کبی وطن نامنه یازلمش تیاترولر ، اثرلر بولنسون . » قولیله باشلادینی انتقادانه : « کال ایله و یقتورین ساردو آرمسند قوجه بر اوروپا وار . » جمله سیله نهایت ویریور .

روس محررینک بومقایسه ده بولنمسی ساردونک ده (وطن) نامنده بر تیاتروسی بولنمسندن ایلری کلدیکی و حال بوکه هرایکی (وطنک) موضوعی تمامیله یکدیگرینک ضدی اولدینی ملاحظه اولنورسه ، کالک بومقایسه به حدت ایتمش اولمسنده کی حقنی تسلیم ایتمک موافق انصاف اولور .

کالک ، (.... ساردونک سلسیره قدر اویناشم هج بر اثری اولمدیغه ، معترض جناب لری ، ندرلو ایسترسه تأمین ایده یلورم .) ادعاسی ، آنک اویناندینی زمانی ادراک ایتماش اولانلره غریب کورینه بیلیر ؛ حال بوکه بو بر حقیقتدر . سلسیره اوپونی ، تیاترو صنعتیله عائد خواص و مزایادن ایسترسه بیک دفعه خارج ، یوز بیک فرسخ بعید بولنسون ، فقط تصویر نجات کبی ، استحقاق موت کبی خواص حماسه و رجولیتدن اولان سجاایاتی و خصوصاً ملتک حسیات وطن پرورانه سنی ترجمه ایدن او اثر ، موضع تماشایه قوندینی کیجه دن اعتباراً ایکی آی ظرفنده ۴۷ دفعه تکرار اولنمش و استانبولدن ابعاد مزدن صکره سلطان عبدالعزیز بیله بر ایکی کره حضورنده اجرا ایتدیردیکی کبی ازمیرده ، سلانیکده تا سلطان مرادک جلوسه سنه قدر اوچ سنه ظرفنده بلکه بش یوز کره اوینامش و اوچ آیدن عبارت بولنان عهد مراد خانیده ایسه ایکی اوچ گونده بر دفعه (قوری) و (باغیر باشی) و هفتده لاقلا اوچ کیجه کدک پاشا و قونقوردیا تیاترولرنده اجرا ایدلمش اولمسنه نظر آ البته ساردونک تیاترولرندن چوق اوینامشدر . بوجهتله کال بکک بوفخری نامنرا اولمسه گر کدر .

ویقتورین ساردونک مقتضیات صنعتی ، رغبت نامی جلب ایتمک مقصدینه فدا ایتدیکنی (کوستاولانسون) ک برقصو اوله رق ذکر ایتمسنی کال احتمالک یلیوردی . فقط کال ، بوتیاترولسند مقتضیات صنعتی دکل ، فکر حماسی تحریک

وايقاظ ايدم جك حالتی مقصد ايدنمش اولديغندن ، آتی بيلسه ده ساردو ايچون بر نقيصه عد ايتمزدی . چونكه كنديسي اونقطه دن بك چوق آبرمش ایدی . حاصلی كالاك سلسلتره سی اوزمانك بر لازمه موقظه سی اولسنه نظر آنه قدر مدح اولسنه شايسته وهله روسلر طرفندن نه رتبه سزاوار دشنام عد ايدلسه او قدر مدار مفخر تدر ؛ اعتقادندهم .

تخریب خرابات ايچون « اصلندن ده اوزون برانتقاد يازلمدقجه تعمیری قابل اوليه جق بر مؤاخذه نامه در . » بيوريلور . اوت ! تخریب خرابات ماغوسه زندانينك تنها بر كوشه سنده همان اون اون ايكي ساعت ظرفنده يازلمش بر اوردرك عييله شیر درزنجيرك . پيش اشتها سنه آلمش بر قوزی باشی اوبروب چويره رك اكلمسنه وتسكين هوس ايتدكدن صكره فرلاتوب آلمش اولسنه تشبيه اوله بيلير .
آنده :

ناوك فكرم ايدر تيغ قضاكي گذر
اولسه بولاد دمشقيدن اگر هفت اجرام

ييتنی ده شایان استكرام كوريرسه معذور طوتيلير . چونكه ناوك آرزوسی زندانينك كهنه قیوسنی بيله دلوب كچه ميه جك بر محبوس ، باخصوص كال بك كبی ، تعبير گز وجهله « معالیشكار ادب » اولان بر عنقا مشرب قفس احتباسنده چرپنوب طور دينی بر زمانده بر شاعرك تير قضايه تشبيه ايتديكي ناوك فكري چكه مز . آنك چكه مامسی كبی ، بزر دخی او استاد صرافانك بودرلو كوچوكلكلارینی - بيوكلكنه حرمة - الى الابد جكمكه مجبورز ، حتی محكومز .

فره دريقك شوقولنی تخطر ايدلم : مؤاخذه قولای فقط ايجاد مشكلدر . كالاك هر قولنی نقايصدن نترسمی ايدم جكز ؟ هر فكرنده اصابت ، هر تصورنده مقتضای حاله مطابقت آره يه جق قدر مشكلپسند اولوبده جرجانی كبی :

کی بود بت يدا مانند يا ارض ابلهی

ديمه جسا رنمی ايدم جكز ؟

« ضیا پاشا کی محترم بر بیوک قردشنی بوقدر حقسنر طعن و تقبیح ایتمسنی
هیچ بر سبب ، مشروع و مباح قیلز . » دیورسکزر .

منتخبات خرابات طولایسیله آرم صره هتک ایدیلان پرده اسرارک ماوراسنده
مستتر و مستکن حالاته نظر اطلاعکز واصل اوله بیلسه ایدی ، بو طعن و تقبیح لارک
اسبابی مشروع و مباح بولمقده کلاک الک ایلری کیدن آرقداش لرینه ده تقدم ایدردیکز ،
مالکزر سزه بالناسبه تخریبده تسکماً ایراد ایدلمش اولان شوبیتی اخطار ایدرم :

ماینده دون او چخچی کاتب
برکونده مقرب و مصاحب !

کلاک بو بیتله مرحومه نعلر دیمک ایستدیکنی ضیا پاشا بیلیر ؛ برازی ده
بزرگی ، رفقای خاصی بیلیرلر . فقط دهها زیاده سولکی مناسب کورمز لر . بوده
تاریخک خیال میال واصل اطلاعی اولان خفایا کی وارسین کشف نقاب شک
وکن ایتمی ویرسین . قیامت قوپماز آ .
عرفان پاشانک :

قبول ایتمز علو قدر وشانک شین رد اصلا
دخیل درکهک غمدن امیندر یارسول الله

ییتی ، بنده کزده ربطسنر کورنلردنم ، سز عکسنی ادعا بیوربورسکزر ، بوتقدیر کزله
وارسین عرفان پاشانک روحی شاد اولسون ،
ابوالعلاهی (خبیث) صفتی (اسناد دکل) لایق کورمسنده کلاک حقنی سز لژده
نصدیق ایتمکز اقتضا ایدرکن نعلسه فکر تفلسف غلبه ایلشده چرکین کورمشسکزر .
معلوم حالیکز درکه کال (معری) بی شو :

اذا ما ذکرنا آدمآ وفعاله
وتزویجه بنتیه لابنه فی الحنا
عرفنا بان الخلق من نسل فاجر
وان جمیع الناس من عنصر الزنا

قطعه سندن طولایی خبیث لفظیله توصیفه لایق کورمشدی . ابنای بشری عنصر
زندان شمار ایتک ادب انسانیت وارب دیانتہ موافقمیدر . که قائل شایسته تقدیر
کورلسون .

(فضائل و فواضل) بحثده جودت پاشانک استهزاسنه هدف اولیشی کلاک
قرآن لفظیهدن ایلری کله بر دقتسرلکندن بشقه برشی دکلددر . بن ظن ایدرم که
کمال فواضلی . (افاضل) کبی تلقی ایلشده : (دولت آدمیرینک افاضلندن ایسه
فضائلندن بحث اولنق اولادر .) دیمک ایسته مش . بوبر اثر ذهول و یاغلط
تصور عد اولنه بیلیر . هر حالده جودت پاشانک کاله فواضل و فضائل حقنده درس
ویرمکه قالمشسی . کلاک خطاسنده فاحش برزاهتسرلک عداولور . هله بوايضاحات
استهزا شکلنده اولورسه جودت پاشا کبی برفاضله هیجده یاقشدیر یله ماز .

رفت بک مرحومک (حقوق) نه اولان اعتراضی . حقیقی کرک ذات عالیرنجه
و کرک سائر بک چوق ذواتجه مجهول اولان بر حکمت (حقوق) . مبنی ایدی .
فقط آنده کی اعتراضک اگ مهم جهتلی رفت بکه دکل خواجہ سی (پرا دیه فودره) یه
عائد اولدیقندن . بحث بتون بتون ظنکزرک خلافتده در . یانده محرر نسخهلری بولنسه
ایدی اثبات مدعا ایدہ جک برخیلی فقره لر اشهاد ایدہ بیلیردم .

وصف ترکیبی حقنده کلاک یازدینی مکتوبلری بنده کزده (بدایع الانشا) ده
کورمش و طبعی هیچ برشی افهام ایدہ میان و ایضاح ایتدکجه بالعکس ایهامی آرئان
سوزلرینه حیرتده قالمشدم . بگا قالیرسه او مکتوبلر کلاک (وقت کراحت) ده امامه
وقت قیلندن شوگا بوگا املا ایتدیکی شیلردن اولسه کرکدر . چونکه بو قدر
کولنج سوزلر . آنجق او یله بر صرده سویلنه بیلیر .

بوندن یکر می بش سنه مقدم ذات همایون شاهانه یه تقدیم ایتدیکم بر (جلوسیه) ده
بالماسبه سامینک :

زمان دولتک مدی . مدّ لازمدر

بودر اصحّ نقول ائمه تجوید

یتنی اقتباساً ایراد ایلشیدیم . او کونلرده استانبولدن میدیللی یه کیخمش اولان

فضلاذن بر ذات ۱) ایله کال آره سنده بویت ایجه مضحک بر شکل آلمش، کال مصراع
ثانی بی متصل :

بودر اصح نقول مجودان عقول

صورتنده او قورمش. بر یکی ذات : - آجانم او یله دکل! اولاً (حمید) لفظی الجاسیله
سویلمش اولدیغند مصراع بوشکلی آلتجه قافیه قالمیور. ثانیاً (مجدودان عقول) ده
معنی یوق باری (مجدودان فحول) اولسه نه ایسه نه! - دیرمش. کال ایسه: بویله در.
آنی توفیق دکشدیرمش. دیر طور یرمش.

ایشته مصطفی رشید بکه اولان مکتوبلرده کی وصف ترکیبی تعریفاتی ده بویت
حقنده کی ذهاب واصراری قیلندن درکه خطا آتی یازانده دکل - هیچ بر فکر
سقیه تابع اولمقسزین - نشر ایدنده در. هر کیمک اولورسه اولسون حالت صحوه
نسبتله حال استغراق عد اوله بیلان عالم آب هنکامنده کی اقوالیله استشهاد و آتی
هر هانکی بحثده سند مدعا صورتنده ایراد، قائلندن زیاده مستشهدنی تجهیل
ایده جکندده شبهه یوقدر.

تاریخ ادبیات اقوام تبیع اولنه جق اولورسه هر ملاتک ادبسی، خصوصاً
وسائل نشریات مبذول اولان یرلر ده یتیشان اذ کیاسی آره سنده مجادلات ادبیه
الجاسیله صادر اولمش بر طاقم ناسزا اقوال و اسناداته تصادف اولنور. هله شعرا
آره سنده بو حالت، بر علت ساریه حکمنده در. تا اسکی وقتلرده ده پک چوق
امثاله تصادف اولنور. نفعینک سهام قضاسی، سرورینک هزلیاتی، هواینک،
طرسینک، گفری بهاینک دیوانلری برر شاهد ناطقدر.

بزده مطبوعات عالمی باشلا دقدن صکگره (پوله میک) دینلان مجادلات قلمیه
غزته لر ایچون ایجه مهم بردور کشاد ایلشدرکه آنک (مجموعه عنها) مباحثه سی
ایلك صفحه سنی تشکیل ایدر. آندن صکگره کال ایله سیرت افندی، ینه کال ایله
کال پاشا زاده سعید بک آره سنده جریان ایتیش اولان مباحثات او قدر اتهامات

۱) رفقای محترمه دن آیدین مبعوثی عیدالله افندی حضرتلری.

اودرجه نجهیلات بیلدیرملرینی احتوا ایشیدی که هر مجتهد حکومتک (آداب عمومی) نامه واقع اولان مداخلاتی برسر صاعقه صورتند امداده یتشیردی .

تصویر افکار ایله عبرت ، حقایق الوقایع ، روز نامه ، شرق ، بصیرت غرنه لری قارشد بریله جق اولورسه هر برنده بویولده يك جوق شیره تصادف ایدیلور . بومقدمه جکدن شو نتیجه انتقال ایتک ایشیورم که : کلاک شخصیات ایله اوغراشمی ، کاله مخصوص حالات سیئه دن دکلدیر ؛ بلکه هر برده اولدینی گی . بزده دخی مطبوعاتک خواص طبیعه سندن متولد بر ولد مادر بخطای فکر و مسلکدن بشقه برشی دکلدیر . آنک ایچون کیمسه کیمسه بی اتمام ایتمالی در .

حال بوکه کال طوروب طوریرکن هیچ کیمسه مسلط اولماشدر . مطلقا واقع اولان تعریضاتی ، کوردیکی تعریضات الجاسیله در . فقط ظن عالیکزگی (آیه الله) بك مرحوم ایله کال آرمسند هیچ بر ماجرای شخصی کچماشدر . و تعبر عالیکز وجهله « یواش یواش اب وجدینه تشمیل ایده جک قدر غیظ و غرض ده » بسله مامشدر .

حتی کال ایله برابر عموم رفقاسی آیه الله بك مرحوم ایله قطع مناسبت ایتدکن صکره ، کرک استانبولده و کرک اوروپاده کی وسائط نشریده دن هیچ برنده آیه الله بك نامی ذکر اولنماشدر . بناء علیه کلاک آیه اللهی بر ماجرای شخصی سببیه سومدیکنی فصل بر سنده بنا ایتدیکنزی و کیمدن ایشتدیکنزی بیله م . آتی بیلیرم که سندگذره ، راوبگنزه مدار استناد و اعتماد دکلدیر . چونکه کال ایله آیه الله آرمسند دکل ، آیه الله ایله عموم یگی عثمانلیلر جمعیتی آرمسند بروقه . غیر مرضیه کچمشدر که آتی نه سزه ، نه ده کیمسه به ایضاح ایده بیلیرم . او برسر درکه مقصدله برابر فوت اولمش و آرتق قاله آلمغه دگری قالماشدر .

کلاک صبحی و سامی پاشا مرحومله قدر تشمیل غیض و غرض ایتدیکنه نمونه ادبیانده نشر ایدیلان مکتوبندن استدلال ایدیلورسه کز جدا عرفان و ذکا کزله نسبت قبول ایتیه جک بر (غریبه ظنیه) گوسترمش اولیورسکیز . او مکتوبده یوسف کامل پاشا ، واحد و فقی پاشا مرحوملرک لسان بیانی دخی علی طریق الاستهزا تقلید اولنمشیدی . حال بوکه بو ایکی ذات ایله کال آرمسند هیچ برشی کچماشدر .

حقیقت حالدہ ایسہ او مکتوب ، حامد بک مکتوبہ جو ابد رگہ حامد ،
 ہو درت ذاتن تلقی ایدہ کلدیکی وصایا و مواعظی آنرک اسلوب بیاتی تقلیداً
 یازمش وایشته کالده ینہ او طرزی تقلید ایدہ رک جواب ویرمشدہ .

ادہم پرتو پاشا مرحومک ، برادری علی کال پاشا مکتوبہ شرح یازمسی
 دخی بونک نوع دیکری دکلیدر ؟

ہلہ کالک ، شاعر عونی بک حقندہ (ہا کر چک اوندم ، زمانزدہ عونی
 بکدہ شاعر در .) دیمہ سنی عونی بکک ، سامی پاشا کتخداسی بکر پاشا زادہ
 اولیشندن طولای معروض تحقیردہ ذکر ایتسنہ قائل اولوق ، اگر تعبیرمہ اعتراض
 بیورلمازسہ (بدایع اتہاماتدن) عد اولخفہ لایق بر حکمدر .

بکا اعتماد بیوریلورسہ شو ایضاحقندہ بولنہیم : صبحی پاشا مرحوم ، آیہ اللہ
 بک ایلہ کال آرمسندہ ہیچ برماجرا یکدیکنندن خبردار دکلدی . کال وکال قبیلندن
 اولان اذکیای ارباب شبابی ایسہ صلی اولادی کبی سور و ہر یردہ آنر حقندہ
 اظہار صحابت ورافندہ بولنوردی . ہمیز سامی و صبحی پاشا زلر نزدندہ بر اولاد
 واحفاد معنویہ قیمتدہ ایدک .

مکتوب عالیترینک بوندن صکرہ کی مباحثندہ بندہ کزدہ فکر عالیترینہ
 مشارکت ایدرم . احتمال کہ مرحوم صاغ اولسہ ایدی اودہ نفی وندیم اشعاریلہ
 اتحاد اسلام خیالاتی حقندہ کی اسنادات و مجاہداتندن طولای بیان ندامت ایدردی .
 یاخود بک جوق شیردہ کورلدیکی اوزرہ فکرندہ ثابت قالیردی .

بندہ کزک عہدہ ذمتہ تودیع بیوردیفکرز وظیفہ ، اکثریت اوزرہ تاربخک
 قلمرو اطلاعتہ داخل اولمامش خصوصانہ تعلق ایلدیکندن ممکن اولدینی قدر آتی
 ایفا ایلدم . یالکز سوزلریمی آثاریلہ توشیق ایدہ مدیکمہ متأسفم . آندہ قباحث
 بنم دکل ، زمان و مکالک ایجاباتندن اولان عدم امکانکدر . باقی زوال ناپذیر اولان حرمت
 قلبیہمہ آرمصرہ تلطیفات محبت آیات علیہ لریلہ مکافات بیورلسنی تمنی ایدرم اقدمنز .

بومکتوبك سرگذشتی :

بومکتوب ۱۹۰۸ سنه سی افرنجی مایسنگ یکرمی برنده آتام اولنه رق مسوده حالنده قلش ایدی . ینه اوکون ایدی که اولنان دعوت اوزرینه داثره حکومته کیدرک والی ولایت امله ملاق اولش و بیلدیزدن کلان بر شفرده ، بکا سزدیرمه رك اقامتگاهک تحریسی اسر ایدلیکنی اوکرشم ایدم ، والی ، جواد بك افندی ایدی . خلاف عاده اوله رق بواسر خفی بکا افشا ایدیور و تأثراته لسان حالی ترجان اولیوردی . بنم ایسه هر احتماله قارشی بك بیوک احتیاطم واردی . اولا اقامتگاهمه مدار نهمت اوله جق هیچ برشی بولندیرمورد . یازدقلمی اوله بردست متین اعناده تودیع ایشیدیم که آندن نزعنه امکان متصور دکلدی . حتی نوط دقتلرم بيله اوده بولنیوردی .

والی جواد بك بومعامله لطفکارانه سی اوزرینه درحال جیبیدن آناختارلری چیقاروب تسلیم ايله برابر - بنده خانه کزده بیلدیزك اندیشه سی موجب اوله جق برورقباره بيله یوقدر . بو آناختارلری یازی خانه مله کتاب دولابلرینکدر . کیم کیده چکسه ویریکز ، ایسته دکلری کپی تحری ایتسونلر ، فقط قاریشردقلمی شیلری ینه برلی برینه تویسونلر . صفه ده یازی یازدیم برده مسوده حالنده بش اون یایراق کاغد واردر . مصور بر مجموعه معاریه آرده سنده در . برابرنده خداوندکار مکتوبچیسی سپهان نظیف بکدن آلدیم برمکتوب مفصل بولنه جقدر . آنلری آلوب ذات عالیله کتورسونلر ، لطفاً مطامه بیورکز . مهم بولورسه کز ، کوندركز . بولمازسه کز مألندن بحث ایدیکز . اوده ایسه خدمتچیلردن بشقه کیمسه یوقدر . اوغلم یاییده در . کیم کیده چک ایسه برابر آلسون . وظیفه لرینی آتام ایدنجیه قدر بنده کز نزد حالکرده قایم . - دیدیم . جواد بك افندی بویاضاحات صفوتکارانه مدن طولانی فوق العاده محظوظ اولدی . اصحاب جیتدن وشایان اعناد ذواتدن معارف مدبری خلوصی بك ایله وجدان و ناموسی محتاج تزکیه اولیه جق صورتده متین اولان ولایت قومیسری حسن افندی بی جلب امله بنم یانعه ، بنم دینکاری بی عیناً کندیلرینه سوبله رك واوغلمی برلکده آللریخده تنبیه ایدرك کوندردی . یارم ساعت سورمیان بر زمان ظرفنده تحریاتی اجرا وراپورلری تنظیم ایلدیلر . بنده خانه مه عودت ایلدم . تحری مأمورلرینک راپوری اوزرینه ، شفره امله یازیلان تلغرافنامه ده ادبیاته دائر بعض ایضاحات تاریخیه بی شامل سپهان نظیف بکه یازلمق اوزره ناام بر مسوده دن ماعدا شایان دقت برشی بولندینی و اسر بیورلندینی حالده مسودات مبحونه قدیم ایدیله چکی بیلدیرلش ایدی . اون بش کون قدر بر زمان کچدیکی حالده هیچ براسر ظهور ایتامسنه مینی جواد بك افندی مسوداتی عیناً اعاده بیوردیلر ایسه ده ، بنم بیبض وارسالنه وقت بولمامشدم . مکر بوزمانده نشری مقدر اعش . بناه علیه مجموعه مه اولدینی کپی نقل ایلدم ؛ چونکه او باده واقع اولمامش اولسه ایدی بومسودات عیناً بیبض وارسال اولنه جق ایدی .

جواد بك افندیك بومسئله ده کوستردیکی معامله عالیجنابه بکا مخصوص ومنحصصر ظن اولمسون ! مشاراله مفطور اولدینی نجات اخلاقه الجاسیله عموم مغترین سیاسی بی حمایه ایتکده ایدیلرکه بوحاده اوچله نك براغوزج مصغری عداولنه بیلیر .

